

Oponentský posudek disertační práce

Ondřej Neumajer

ICT kompetence učitelů

1. Charakteristika a zařazení

Předložená disertační práce čítá 149 stran odborného textu, 13 vázaných příloh a CD ROM s elektronickou verzí kompletní práce ve formátu pdf.

Vytýčené téma je vysoce aktuální nejen z pozice akcentované potřeby soudobé společnosti rekognoskovat dramatický rozvoj ICT technologií v posledních desetiletích a snažit se jej optimálně reflektovat v adekvátních implementacích do vzdělávacích procesů ale i z pohledu vědeckopedagogického, kdy v souvisejícím probíhajícím toku výrazných společenských změn vyvstává naléhavá potřeba postihnout tyto vlivy a dopady na vzdělávací systém ústředně ze zorného úhlu obecných i direktně vztahených vědeckých aspektů této problematiky.

2. Struktura práce

V úvodní části autor charakterizuje hlavní oblasti a nastiňuje jednotlivé koincidence signifikantních aspektů vlivu informačních a komunikačních technologií a vzdělávání v moderní informační společnosti se zaměřením na vztah ke vzdělávání pedagogických pracovníků. Analyticky dekomponuje samotný koncept informační společnosti a nazírá ho z pohledu národních, evropských i celosvětových přístupů. Cennou kapitolou je pak deskripce možných dimenzí vzdělávání v takto informačně a komunikačně nosné a dovozované soudobé společnosti. Závěrem této části práce autor stanovuje výzkumné problémy, cíle a úkoly jak pro část teoretickou, tak empirickou. V té autor definuje čtyři základní hypotézy v oblasti šíře přístupů učitele k fundamentu ICT kompetencí, které bude následně ověřovat rozsáhlým národním výzkumem.

Teoretická část se detailně a celostně zabývá problematikou vzdělávání učitelů v oblasti ICT. Velmi přínosnou komponentou této části práce je analýza profesních kompetencí učitele. Autor se této problematice věnuje velmi precizně, z robustního objemu nalezených a prostudovaných odborných materiálů, literárních zdrojů a mezinárodních

dokumentů s adekvátně bohatými a korektně uváděnými citačními záznamy autor postupně cizeluje odpovídající členění těchto kompetencí v neoddělitelných souvazebnostech s teoretickým zápolím v pojmoví a šíří uvažování fenoménu informační gramotnosti. Takto definičně vybudovaný a provazbeně strukturovaný pojmový aparát pak využívá jako referenční a komparační nástroj pro následnou pečlivou a vědecky výrazně přínosnou analýzu a podrobné porovnání devíti nejvýznamnějších aktuálních modelů rozvoje ICT kompetencí učitelů. Jednotlivě rozkryté modely jsou patřičně dávány do souvislostí a detailně a adekvátně komentovány, na konci celé této kapitoly jsou pak hlavní atributy těchto systémů přehledně komparovány z patřičných hledisek k ICT kompetencím učitelů. Signifikantní esence zjištěných výsledků pak formou samostatné subkapitoly uzavírá teoretickou část a zároveň tvoří ideový koncept vztažitý k dále prováděným výzkumným šetřením v navazující empirické části disertační práce.

3. Výzkumná šetření

Samotná Empirická část je založena na dvou vzájemně realizačně rozdílných způsobech dotazníkového šetření mezi různými skupinami respondentů. Každé z těchto šetření se pak velmi vhodně zabývá jinou komponentou problematiky ICT kompetencí. První uvedené šetření bylo vedeno mezi absolventy školení SIPVZ. Počet respondentů dotazníkového šetření realizovaného mezi učiteli v rámci celoplošného vzdělávání MŠMT Státní informační politiky ve vzdělávání, jejichž odpovědi byly v této disertační práci zkoumány, je nezvykle vysoký. Reflexe vnímání dotčené problematiky ICT kompetencí učitelů tak získává vysokou vypovídající hodnotu, která je v obdobných výzkumech pro většinu výzkumníků jen těžko dosažitelná. Jak vybrané metody k získání výzkumných dat, použité výzkumné nástroje tak i práce se zjištěnými výsledky a jejich celková interpretace je na vysoké formální i vědecké úrovni. Obzvláště grafické interpretace výsledků a jejich vzájemných vazeb, souvztažností či překryvů jsou hodny akcentovaného přístupu a přínosného prostudování pro každého zúčastněného badatele v této problematice.

Druhým uváděným výzkumem je pak dotazníkové šetření aspektů informační výchovy na základních školách. Způsob, jakým bylo toto šetření vedeno, představuje moderní a inovativní východisko při řešení explorativních výzkumů, která navíc svým charakterem zvyšují přínos takto vytěžených výsledků jak na kvantitativní, tak i kvalitativní úrovni. Formát vyvíjeného, výsledně navrženého a zrealizovaného elektronického dotazníku s dominantní podporou manipulace s grafickými prvky s možností zaznamenávat a následně statisticky vyhodnotit veškerou aktivitu respondenta nemá v takto precizním pojetí obdobu a srovnání.

Opětovně i zde je následná grafická statistická interpretace výsledků na brilantní úrovni a může být chápána i jako vzor pro další prováděné výzkumy na tomto poli.

4. Náměty pro obhajobu

- i. Autor ve své práci detailně a precizně rozkrývá, analyzuje a komparuje nejvýznamnější aktuální modely rozvoje ICT kompetencí učitelů, v empirické části pak až na nezvykle početných entitách respondentů zjišťuje významné signifikantní elementy a vztahy derivované v našem národním rozměru. ***Může z hlediska struktury a charakteristiky zjištěných klíčových znaků těchto specificky či typicky českých prvků ICT kompetencí učitele tyto blíže vztáhnout k nějakému blízkému nebo podobně zaměřenému modelu, který ve své práci rozebírá?***
- ii. V úvodu své práce autor zmiňuje pojmy jako „digitální generace“ či „digital divide“. ***Lze z jeho výzkumů a dalších zkušeností posoudit, do jaké míry může být toto digitální rozdělení patrné/charakterizováno např. i na našich základních školách ve vztahu žák ↔ učitel v závislosti na jisté obecně vztažené, mediální úrovni jejich informační gramotnosti?***

5. Závěr

Finální shrnutí zjištěných výsledků, diskuse i závěr práce pak již může jen výtečně čerpat z dovození a definovaných výstupů, k nimž disertant dospěl již v předchozích celcích své práce. I zde platí, že uváděné konkluze, disputace seznaných skutečností u jednotlivých hypotéz a uváděné závěry jsou realizovány a publikovány na vysoké odborné úrovni, která je tak z rozsahu celé práce výrazně čitelná. Předložená práce splňuje podmínky kladené na řízení tohoto druhu, je na vysoké odborné i formální úrovni. Autor tak prokazuje fundovanou schopnost vědecky pracovat v oboru a náležitou tvůrčí invenci.

Na základě tohoto rozboru práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 25. května 2007

PhDr. Jiří Lefpert, PhD

